

VEDNO SEM OBČUDOVAL OTROŠKO RISBO IN NJEN RAZVOJ

Otroški likovni bienale OŠ Božidarja Jakca povezuje učence in likovne pedagoge s celega sveta ter oddelek Likovne pedagogike Pedagoške fakultete v Ljubljani. Posvečen je Božidarju Jakcu in njegovi spoštovani soprogi, gospe Tatjani Jakac. Božidar Jakac je slovenski likovni umetnik, mojster linije, risbe in grafike, izvrsten pedagog in pobudnik ustanovitve ljubljanske Akademije upodabljaljivih umetnosti. Gospa Tatjana Jakac pa je bila vedno ponosna na našo šolo, učence in delo ter je do konca življenja redno obiskovala vse šolske prireditve in dogodke.

Bienale se ukvarja z otroško risbo, ki predstavlja temelj vseh oblik likovnega izražanja. Prve otroške črte in risbe začnejo nastajati že kmalu po rojstvu, še preden otrok shodi ali začne govoriti. Gre za enega izmed prvih stikov in eno prvih komunikacij otroka s samim seboj ter s svojimi bližnjimi. Ker gre za tako prvinski izraz, se otroci po celem svetu izražajo podobno. V tem obdobju je najpomembnejše, da je otrok srečen, da se lahko svobodno in spontano izraža ter da se v njegovih linijah in točkah na likovni površini slišijo zvok, pesem, ljubezen.

Vsaka otroška risba je dragocen unikat. Predstavlja izraz osebnosti otroka, njegovo trenutno počutje in razsežnost domišljije. Je plod razmišljanja, osebnega občutenja sveta in se v marsičem razlikuje od risbe odraslih. Otroška risba je spontana, svobodna, iskrena, igriva, vesela, ni obremenjena s psihoanalizo in likovno teorijo, zato je v prvi vrsti sporočilna.

Žal pa je otroška risba v zadnjih desetletjih zanemarjena, sekundarna in večinoma predstavlja pomoč drugim likovnim tehnikam, temam in oblikam. Zato vse nas, ki smo vključeni v izobraževalni proces – starše, mentorje, predšolske in šolske učitelje, pedagoge, psihologe – čakata izjemna kolektivna naloga in odgovornost. Naj bo naš bienale samo eden izmed korakov, da otroški risbi povrnemo vrednost in mesto, ki si ju zasluži.

Vsem sodelujočim učencem, mentorjem, strokovni komisiji, sponzorjem, organizatorjem ter vsem, ki ste kakor koli prispevali k uresničitvi projekta 2. mednarodnega otroškega likovnega bienala OŠ Božidarja Jakca, se najlepše zahvaljujemo.

Skender Bajrović, prof. lik. umet.

likovni pedagog in vodja projekta

RISBA KOT IZHODIŠČE ZA USTVARJALNO IZRAŽANJE

Čeprav bi morda težko priznali, je risba likovno izražanje v vsakdanjem življenju vsakega od nas, likovno izražanje v času, ko podoba dobesedno preplavlja naš življenjski prostor. Ni potrebno, da jo iščemo v muzeju ali galeriji, prisotna je tukaj in zdaj. Ko se zavemo tega dejstva, postaja jasno, zakaj je risanje pri likovni vzgoji tako pomembno področje. Z risbo ne samo izražamo stališča v najširšem pomenu v likovni oz. vizualni obliki, ampak sanjamo, se spominjamo, beležimo in jo uporabimo, ko načrtujemo najrazličnejše dejavnosti in predmete ter velikokrat ko želimo drugemu kaj pojasniti. Lahko bi rekli, da je risba tisto sredstvo, s katerim se v življenju najprej izražamo, prve črte in "čečkanje" do takrat, ko rastemo in to postane sled našega odnosa do sveta. Risba je dotik, pritisk risala na površino, omejeno v formatu podlage ali na neskončnem prostoru zidu. Je neposredna izkušnja prostora.

Risbo uporablja športni trener, da razloži igralcem, kako se gibati po prostoru igrišča, risbe dobimo kot načrt za sestavljanje pohištva, tudi naša ročna pisava je risba.

Prav ta primer nas opozarja na dejstvo, da v risbi poznamo in prepoznamo individualnost in osebnost naših sogovornikov. Zato jih psihologi in grafologi uporabljajo pri študijah osebnosti. Črta je produkt neposredne povezave med roko, ki drži risalo, in možgani, ki vodijo proces izražanja. Tudi tehnična, ne samo ekspresivna risba je natančno ogledalo risarja.

Zdi se, da risanje v času nenehnih tehnoloških sprememb hitro izgublja pomen in pomembnost in da digitalne podobe lahko nadomeščajo ročno narisane risbe. Vendar pa program na računalniku le uboga ukaze. S tem si prihranimo čas in poenostavimo stvari. Da pa razumemo tako ustvarjene grafične predstavitve, je potrebno poznati in razumeti, kako se taka predstavitev načrtuje z risbo.

Izrazne možnosti, ki jih je ponudil likovni natečaj, posvečen velikemu risarju, Božidarju Jakcu, so bile očitno močan izziv za likovne pedagoge in učence, saj so njihove risbe presenetljive, skrajno domiselne in izvirne. Likovni izdelki nas popeljejo v doživljajski svet, v katerem so mladi ustvarjalci na svojstven način interpretirali motive iz zunanjega

sveta in razvijali domišljijo. Predstavljajo rezultate učenčevega in učiteljevega ustvarjalnega dela. Ustvarjalnost ni zgolj prirojena značilnost osebnosti, ampak se razvija z izkušnjami. Pridobljene izkušnje pa so nujno izhodišče svobodnemu likovnemu izražanju.

Posebno pozornost velja nameniti delu nagrajenih avtorjev in avtoric ter njihovim mentorjem in mentoricam, ki so s pestrim izborom tehnik in materialov ter natančno in domiselno izdelavo likovnih izdelkov dokazali, da postaja likovna vzgoja (in predvsem risanje) vse bolj pomembna za celosten razvoj vsakega otroka in mladostnika v vse bolj stehniziranem šolskem svetu mišk, tipkovnic in ekranov. Pristna risba pa je in bo ostala eden od naših najosnovnejših načinov medsebojnega komuniciranja.

dr. Beatriz Tomšič Čerkez

SEZNAM SODELUJOČIH:

1. TRIADA (6 – 8 let)

Xuan Wan Shu, Litva, **1. nagrada**

Lovro Justin, Portret umetnika Božidarja Jakca, Slovenija **2. nagrada**

Marsel Jurenec, Na cesti, Slovenija, **3. nagrada**

David Rogelio Jimenez Muro, Mehika, **priznanje**

Ana Vujičić, Srbija, **priznanje**

Rasa Nemunyte, Nevihta na morju, Litva

Monia Kmetič, Ugani začetek, Slovenija

Taja Vozelj, Slovenija

Luka Pirc, Ptice na žici, Slovenija

Sara Ratajc, Moje mesto, Slovenija

Julija Cilenšek, Mesto cvetja, Slovenija

Marisa Kodelja, Kokoška Emilija, Slovenija

Gabija Bagdonaite, Angel, Litva

Rugile Vaškyte, Zima, Litva

Nina Bolčina, Mačja družina, Slovenija

Jurij Zdolšek, Čudežno potovanje s kolesom, Slovenija

Ian Isaac Chavez Garcia, Dan neodvisnosti, Mehika

Eder Moises Mendoza Rodriguez, Pajac, Mehika

Regina Davila Hernandez, Dobrodošlica, Mehika

Sara Valentinčič, Konji, Slovenija

Natalia Torres Dupau, Mimohod točk in linij, Mehika

Lyena Sofia Garcia Gaspar, Zelene želvice, Mehika

Ema Lončarevič, Slovenija

Manca Žvegler, Grad Viltuš, Slovenija

Julita Piotrovska, Litva

2. TRIADA (9 – 11 let)

Benjamin Kürti, Zmajev let, Madžarska, **1. nagrada**

Bor Brudar, Zajčji dol, Slovenija, **2. nagrada**

Nikola Lištalović, Srbija, **3. nagrada**

Luka Đukić, Srbija, **priznanje**

Sandra Pregelj, Slovenija, **priznanje**

Sara Presečnik: Jaz Slovenija, **posebno priznanje**

Julija Cergolj, Navihanka, Slovenija

Urška Špec, Hiša pred šolo, Slovenija

Gabriela Gonzales Torres, Medvedki, Mehika

Lana Maletić, Spomin na počitnice, Slovenija

Aleksandra Birkner, Vrtovi, Madžarska

Klara Krajc, „Črta, točka, ploskev“, Slovenija

Nina Mohorič, Na neznanem planetu, Slovenija

Manca Rebolj, Akvarij, Slovenija

Amar Nasić, Zimske radosti, Slovenija

Aneja Voh, Polna luna, Slovenija

Zala Domej, Slovenija

Maša Meh, Metulj, Slovenija

Patrik Štaus, Nogometaš, Slovenija

Lilien Veres, Barvni svet, Madžarska

David Pšeničnik, O času in prostoru, Slovenija

Lea Eržen, Jaz malo drugače ..., Slovenija

Gabija Stralkute, Litva

Marcela Firm, Nevihta, Slovenija

Miha Mavsar, Petelin, Slovenija

Jožef Krnc, Slovenska vas, Slovenija

3. TRIADA (12 – 14 let)

Špela Guček, Moj muc, Slovenija, **1. nagrada**

Leyre Legarda Ventura, Novo mesto, moje mesto, Slovenija, **2. nagrada**

Jovana Božović, Portret, Srbija, **3. nagrada**

Kaja Hohnjec, Maska, Slovenija, **priznanje**

Nika Kuhar, Drevesa, Slovenija, **priznanje**

Casanda Terreros Delgado, Srečno drevo, Mehika

Isai Gomez Pina, Mehika in katedrale, Mehika

Tjaša Ana Buček, Ključ, Slovenija

Tinkara Rupnik, Mesto, Slovenija

Luka Kaurin, V razredu, Slovenija

Jovana Gnjatović, Sombor, Srbija

Filip Nastran, Volovja vprega, Slovenija

Milanče Donev, Makedonija

Martina Anželj, Prostorski plani, Slovenija

Anna Eva Frech, Koala, Madžarska

Sara Bančić, Srbija

Sven Rojten, Portet umetnika Božidarja Jakca, Slovenija

Rok Brglez, Vodnikova domačija, Slovenija

Lana Jarnovič, Inicialka, Slovenija

Zala Kramperšek, Ulica ponoči, Slovenija

Lara Naterer, Love, Slovenija

Brin Šuligoj, Slovenija

Karin Žibert, Volk, Slovenija

Emma Prinčič, Moj beli konj, Slovenija

Tine Tavčar, Harmonikar, Slovenija